

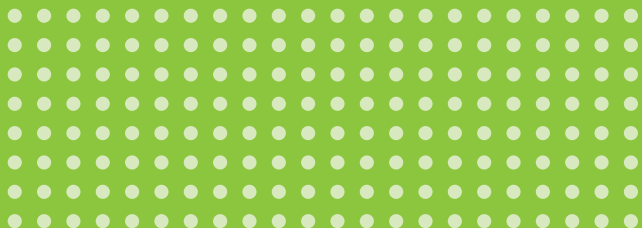
Arquitectes
Sense Fronteres

A propòsit del 7^è OBJECTIU DEL MIL·LENNI

M

D

O

INTRODUCCIÓ

“No podem permetre que un entorn econòmic desfavorable ens obligui a deixar de banda els compromisos contrets l’any 2000. Aquest no és moment de retrocedir, sinó d’accelerar els avenços cap a la consecució dels ODM i enfortir l’aliança mundial per al desenvolupament. Si la comunitat mundial respon de manera constructiva a la crisi, els objectius encara poden assolir-se.”

Ban Ki-moon

secretari general de les Nacions Unides

La raó d’aquesta breu publicació dedicada a un públic com ara estudiants d’arquitectura i professionals vinculats a la construcció i a l’urbanisme és divulgar els esforços que la comunitat internacional s’ha compromès a portar a terme per combatre la pobresa, i en particular promoure accions de millora en l’àmbit del dret a l’habitatge i l’hàbitat.

ASF-Cat, conscient de la complexitat d’aquestes temàtiques i de les seves possibles repercussions, proposa als lectors algunes nocions sobre els Objectius del Mil·lenni - en concret sobre les metes 7C i 7D- amb la intenció de sensibilitzar tot generant, alhora, un entorn de debat i d’anàlisi sobre la complexitat derivada del fenomen de la urbanització mundial, la manca de serveis bàsics adequats i les mesures necessàries per afrontar aquestes problemàtiques.

OBJECTIUS DEL MIL·LENNI

BREU INTRODUCCIÓ

1

Els Objectius del Mil·lenni representen un acord internacional que ha sorgit dels compromisos i les fites establerts a les trobades mundials dels anys noranta.

Com a resposta als principals reptes de desenvolupament i a la veu de la societat civil, els ODM promouen la reducció de la pobresa, l'educació, la salut materna i la igualtat de gènere, i apunten a combatre la mortalitat infantil, el VIH/SIDA i altres malalties.

Amb l'any 2015 com a horitzó, per assolir els ODM és indispensable que tots els actors involucrats acompleixin la seva part de responsabilitat. Els països pobres s'han compromès a governar millor i a invertir en salut i educació. Els països rics s'han compromès a donar-los suport a través de l'assistència, l'alleugeriment del deute i un sistema comercial més just.

El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) treballa amb un gran ventall de socis i col·laboradors per tal de crear coalicions que donin suport als objectius a escala global, regional i nacional i determinar les mesures i accions necessàries per assolir-los.

Durant la Trobada del Mil·lenni de les Nacions Unides, que va tenir lloc el setembre del 2000, la Declaració

del Mil·lenni va ser aprovada per 189 països i signada per 147 caps d'estat i de govern.

Els ODM insisteixen sobre els compromisos més importants presos per separat a les trobades i conferències de les Nacions Unides a la dècada dels noranta i reconeixen explícitament la dependència recíproca entre el creixement, la reducció de la pobresa i el desenvolupament sostenible.

Consideren que el benestar se sustenta en la governabilitat democràtica, l'estat de dret, el respecte dels drets humans, la pau i la seguretat.

Les 21 fites són quantificables per mitjà d'una sèrie d'indicadors i terminis que supervisen els progressos obtinguts; combinen, al vuitè objectiu, les responsabilitats dels països en desenvolupament amb les dels països desenvolupats.

L'any 2001, com a seguiment a la Trobada del Mil·lenni, el secretari general de les Nacions Unides va presentar la Guia General per a l'Aplicació de la Declaració del Mil·lenni.

Aquesta constitueix una revisió integrada i comprensiva de la situació i identifica potencials estratègies d'acció dissenyades per assolir els objectius i compromisos de la Declaració del Mil·lenni.

Els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) han contribuït fermament a centrar l'atenció internacional en qüestions de desenvolupament i reducció de la pobresa.

No obstant això, el progrés ha estat dispar i l'ONU ha advertit clarament que moltes de les fites globals no s'acompliran abans del

2015 llevat que s'intensifiquin enormement els esforços.

Per la seva banda, les normes internacionals dels drets humans proporcionen un marc sòlid per a l'elaboració de estratègies i programes encaminats a assolir els ODM, ja que prioritzen la rendició de comptes dels Estats, les necessitats de les persones més vulnerables i la participació efectiva. El marc dels drets humans recorda als responsables de l'adopció de polítiques que els procediments mitjançant els que s'assoleixen les fites són tan importants com els resultats.

Els ODM es componen de 8 Objectius i 21 fites que es supervisen mitjançant 60 indicadors :

1 Eradicar la pobresa extrema i la fam

5 Millorar la salut materna

2 Aconseguir l'ensenyament primari universal

6 Combatre el VIH/SIDA, el paludisme i altres malalties

3 Promoure la igualtat entre els gèneres i l'autonomia de la dona

7 Garantir la sostenibilitat del medi ambient

4 Reduir la mortalitat infantil

8 Fomentar una associació mundial per al desenvolupament

EL 7^è OBJECTIU DEL MIL·LENNI

2

GARANTIR LA SOSTENIBILITAT DEL MEDI AMBIENT és, potser, l'objectiu que cobreix l'àmbit d'actuació més gran d'entre els vuit ODM.

El 7è objectiu posa en evidència que l'ús correcte i l'aprofitament de les energies i del medi ambient són condicions indispensables per al desenvolupament sostenible.

Al contrari, l'ús indiscriminat que se'n faci podria generar problemes en totes les formes de vida del planeta, posar en perill els seus hàbitats i amenaçar la seva supervivència.

Cal destacar, doncs, el compliment obligat de la salvaguarda del medi ambient per tal de garantir les condicions d'hàbitat indispensables per a totes les formes de vida, éssers humans inclosos.

Les poblacions amb menys recursos econòmics es veuen afectades de forma desproporcionada pel deteriorament del medi ambient i la manca d'accés als recursos energètics nets i assequibles.

És evident que el canvi climàtic, la disminució de la diversitat biològica, la degradació del subsòl i l'esgotament de la capa d'ozó no poden ser resolts de forma aïllada o individual, sinó que exigeixen un compromís mundial.

Sens dubte, el nostre planeta no podrà suportar els ritmes de creixement econòmic i poblacional a què les tendències i patrons de consum actuals el sotmeten sense canvis dràstics en la forma d'utilitzar els recursos. La sostenibilitat, sense transformacions profundes, serà un paradigma impossible d'assolir.

Els habitants de les zones rurals dels països del sud són els més afectats per aquesta situació per la seva elevada dependència dels escassos recursos naturals.

Si bé l'èxode a les zones urbanes ha reduït la pressió sobre les zones rurals, alhora també ha provocat un augment del nombre de persones que viuen amuntegades i en barris precaris de les ciutats.

Tant en contextos urbans com rurals, milers de milions de persones no tenen aigua potable ni accés a instal·lacions bàsiques de sanejament, situació que s'agreuja amb les pautes de creixement urbà de la població mundial. En aquest sentit, el 7è objectiu pretén millorar les precàries condicions de vida d'aquests assentaments humans (vegeu Fites 7C i 7D).

Com la resta d'objectius, el 7è també té definits els seus mecanismes d'avaluació mitjançant diverses fites analitzables amb uns indicadors numèrics.

Les fites del 7è ODM són 4:

Fita 7.A

Incorporar els principis del desenvolupament sostenible a les polítiques i els programes nacionals i reduir la pèrdua de recursos mediambientals.

Entre els seus indicadors numèrics trobem, per exemple, la proporció de la superfície de terres cobertes per boscos i les emissions de diòxid de carboni (totals, per càpita i per cada dòlar del producte intern brut (PPA)).

Fita 7.B

Reduir i alentir considerablement la pèrdua de diversitat biològica abans del 2010 amb indicadors com ara la proporció d'espècies en perill d'extinció.

Fita 7.C

Reduir a la meitat, el 2015, la proporció de persones sense accés sostenible a l'aigua potable i a serveis bàsics de sanejament, fet que es mesurarà a través de la proporció de la població amb accés a millors fonts d'aigua potable i a millors serveis de sanejament.

Fita 7.D

Millorar considerablement, el 2020, la vida d'almenys cent milions d'habitants d'assentaments precaris, fet que s'analitzarà a través de la proporció de població urbana amb accés a sanejament millorat (indicador 31) i de la proporció de llars amb tinença segura (indicador 32).

Actualment, als països desenvolupats la població dels assentaments precaris representa el 6 % de la població urbana total, i als països en via de desenvolupament la xifra es dispara fins al 78,2 %. El total representa un terç de la població mundial resident en contextos urbans.

L'HÀBITAT I EL DRET A L'HABITATGE

3

El 7è objectiu centra l'atenció en la protecció del medi ambient. Plantejant-se «la millora de les condicions de vida de com a mínim cent milions d'habitants d'assentaments precaris», sosté i promou la relació entre ambient i hàbitat des d'una perspectiva social de benestar.

Què s'entén amb el terme hàbitat? La noció d'hàbitat té el seu origen en les ciències naturals, a principis del segle passat, entès com el medi físic que integra l'ecosistema on es desenvolupa la vida d'una espècie. Als anys trenta, les ciències socials el van assumir com l'entorn humà, als anys setanta s'hi va incorporar una connotació més cultural i als noranta, una de més simbòlica.

Hàbitat arriba a definir-se com l'«espacialitat d'una societat i d'una civilització on es constitueixen els subjectes socials que dissenyen l'espai geogràfic apropiant-se'l, habitant-lo amb els seus significats i pràctiques, amb els seus sentits i sensibilitats, amb els seus gustos i plaers».

La situació de deteriorament d'aquest espai habitable als assentaments humans condiona les possibilitats de desenvolupar-hi les activitats essencials. Per aquesta raó, l'hàbitat i l'habitatge es consideren un dret humà fonamental.

Això està reconegut a la Declaració Universal dels Drets Humans (art. 25.1), com també al Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (art. 11).

Així, aquests conceptes d'hàbitat i habitatge s'han anat transformant, des d'una interpretació inicial que emfatitzava el territori o les condicions estrictament fisicoespacials, cap a una perspectiva cada cop més complexa, que considera els processos culturals d'ocupació i significació de l'espai per al desenvolupament dels modes de vida de la població. L'essència del lloc.

El reconeixement del dret a l'habitatge està vinculat a la seva condició de necessitat bàsica imprescindible per viure amb dignitat i seguretat, per desenvolupar lliurement la pròpia personalitat i per participar lliurement en la vida comunitària.

El seu incompliment vulnera la integritat física i mental de les persones, la seva vida privada i familiar, el seu dret al treball, a l'educació i a la participació i la seva llibertat de residència.

No és estrany, doncs, que la garantia del dret a l'habitatge aparegui vinculada, cada cop més, a la del dret més ampli a un entorn urbà inclusiu, sostenible i democràticament gestionat o, si es vol, al dret a la ciutat.

D'acord amb Oscar Yujnovsky (citada per Sepúlveda i Fernández, 2006: 8), «l'habitatge és una configuració de serveis [...] que han de satisfer les necessitats humanes primordials: allotjament, refugi, protecció ambiental, espai, vida social, seguretat, privacitat, identitat i accessibilitat física, entre d'altres. Lògicament, aquestes necessitats varien amb cada societat i grup social i es defineixen en el devenir històric». Considerant la dimensió urbana, Rubén Sepúlveda i Raúl Fernández (2006: 12) ho complementen dient que es refereixen a «béns i serveis de l'hàbitat en configuracions territorials complexes»; ja que, remarquen, és «un procediment socioespacial complex».

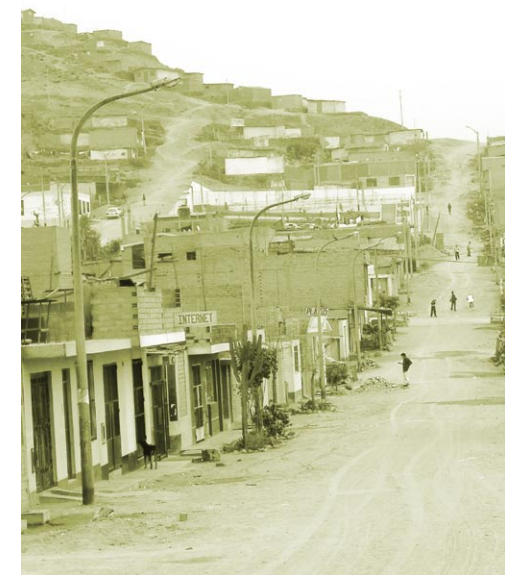
En l'àmbit dels assentaments precaris, no és possible limitar-se al dret a l'habitatge, ja que tot just cobreix les necessitats dels individus, i les seves condicions de confort i habitabilitat no tenen importància.

No n'hi ha prou amb crear barris amb els equipaments mínims, amb persones sobrevivint a la lluita per aconseguir el cistell bàsic i els serveis mínims.

Més aviat s'ha de tenir en compte que una vida definida com a bona respon a les condicions que cada comunitat defineix com a mínimes en funció de les seves concepcions culturals, de gènere, d'igualtat, del reconeixement de les obligacions i del respecte als drets dels seus individus.

El diccionari defineix l'habitatge com una casa o habitació i, en la mateixa línia, el seu sinònim, casa, es conceptualitza com un edifici per habitar. En general, doncs, l'habitatge transcendeix l'espai purament edificat per incloure-hi l'espai comú destinat a la vida de l'individu i de la comunitat.

En aquest sentit, considerant el grup social per al qual està destinat i el seu entorn immediat, l'habitatge no es pot separar del seu entorn, de tots aquells espais que fan que les persones, homes i dones de totes les edats, puguin satisfer les seves necessitats vitals, de sociabilitat, de comunicació, d'oci i de recreació.

No només parlem de l'edifici construït o del barri físicament consolidat, sinó que, a més, hem d'introduir la variable del procés històric o dels trets culturalment estructurants d'una forma de vida social en comunitat, en interacció contínua amb el medi ambient que els envolta.

Si bé la solució a la problemàtica de l'hàbitat i l'habitatge és una responsabilitat dels estats, transformar la realitat i aconseguir que tots els éssers humans puguem viure en una casa i en un entorn que promogui la vida social és una acció que ha de sorgir des de la mateixa col·lectivitat, que ha de néixer des dels conceptes de democràcia, solidaritat veïnal i justícia social.

A partir de 1972, amb la conferència d'Estocolm sobre medi ambient humà, a l'Organització de les Nacions Unides (ONU) va sorgir l'interès per l'hàbitat associat al concepte d'assentaments humans davant el creixent de la població mundial en contextos urbans.

Més endavant, el **1976**, va tenir lloc a Vancouver la conferència dels estats de l'ONU sobre el tema dels assentaments humans, denominada **Hàbitat I**.

Allà es van formular recomanacions d'actuació als governs per a «la creació d'assentaments més habitables, atractius i eficients, que reconeguin l'escala humana, el patrimoni, la cultura dels pobles i les necessitats especials dels grups més desavantatjats, en particular els infants, les dones i els malalts, a fi d'assegurar el subministrament de serveis sanitaris, educació, aliments i feina dins un marc de justícia social».

Deu anys més tard, la Comissió d'Assentaments Humans va definir que «no són només els habitatges o, en aquest sentit, només l'estructura física d'una ciutat o poble, sinó una combinació integrada de tots els processos d'activitat humana -residència, feina, educació, sanitat, cultura, oci, etc.- i l'estructura física que els suporta».

A més, plantegen que «funcionen com un sistema a escala mundial, regional, subregional, nacional i subnacional, fins a la unitat d'habitatge humà més baix».

En relació amb el concepte d'habitatge (1987), dins el marc de l'Estratègia Mundial d'Habitatge es va definir «**l'habitatge adequat**»¹ com el dret a «disposar d'un lloc on poder aïllar-se si es desitja, un espai adequat, seguretat adequada, il·luminació i ventilació adequades, una infraestructura bàsica adequada i una situació adequada en relació amb el treball i els serveis bàsics, tot això amb un cost raonable». La definició la va desenvolupar el 1991 el Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals de l'ONU (CDESC), que va establir la seguretat jurídica de la tinença, la disponibilitat de serveis, les despeses suportables, l'habitabilitat, l'assequibilitat, el lloc i l'adequació cultural com aspectes indissociables d'aquest dret.

A la Segona Conferència de l'ONU sobre Assentaments Humans (**Hàbitat II, 1996**) es va demanar als governs compromís i eficiència per millorar la qualitat de vida i el benestar dels pobles. S'hi va proposar un desenvolupament sostenible que integri les variables econòmiques, socials i de protecció ambiental i que incorpori la participació de les comunitats com a subjectes fonamentals en la configuració dels espais territorials i la cooperació amb la resta d'actors. Tanmateix, declara seus «els objectius universals de garantir un habitatge adequat per a tothom i

aconseguir que els assentaments humans siguin més segurs, salubres, habitables, equitatius, sostenibles i productius».

Dins d'aquest marc es considera que «un habitatge adequat significa quelcom més que tenir un sostre sota el qual resguardar-se. També significa disposar d'un lloc privat, prou espai, accessibilitat física, seguretat adequada, seguretat de tinença, estabilitat i durabilitat estructurals, il·luminació, calefacció i ventilació suficients, una infraestructura bàsica adequada que inclogui serveis d'abastiment d'aigua potable, sanejament i eliminació de residus, factors apropiats de qualitat del medi ambient i relacionats amb la salut, i un emplaçament adequat i amb accés al treball i als serveis bàsics, tot això a un cost assumible.

La idoneïtat de tots aquests factors ha de determinar-se juntament amb les persones interessades tenint en compte les perspectives de desenvolupament gradual. El criteri d'idoneïtat sol variar d'un país a un altre, ja que depèn de factors culturals, socials, ambientals i econòmics concrets».

¹ **L'habitatge adequat** ha de disposar de seguretat legal de l'ocupació en totes les seves formes per donar estabilitat de permanència a les famílies davant amenaces de desallotjament; 2) ha de tenir disponibilitat de serveis indispensables per a la salut, la nutrició i la comoditat, com ara el subministrament d'aigua potable i energia, instal·lacions sanitàries i sistemes d'eliminació de material de rebuig, entre d'altres; 3) les despeses a l'habitatge han de ser suportables per la família sense sacrificar la cobertura de l'ingrés per a la satisfacció d'altres necessitats bàsiques; 4) s'ha de garantir l'habitabilitat de l'habitatge com a espai que doni protecció als seus ocupants respecte del clima, de riscos estructurals i de vectors de malalties; 5) l'habitatge i el sòl han de ser assequibles per a tothom, prioritàriament per als grups desfavorits, com els infants, la gent gran, els incapacitats físics, els malalts terminals i els damnificats o persones en risc, entre d'altres; 6) el lloc on es trobi ha de permetre l'accés fàcil al lloc de treball, així com als diferents equipaments de salut, educació i altres serveis, sempre lluny de fonts de contaminació; 7) finalment, la producció de l'habitatge s'ha d'adequar culturalment a la identitat de la població sense deixar de banda la modernització tecnològica.

EL FENOMEN DELS ASSENTAMENTS PRECARIS EN ZONES URBANES

CARACTERÍSTIQUES I CAUSES PRINCIPALS

4

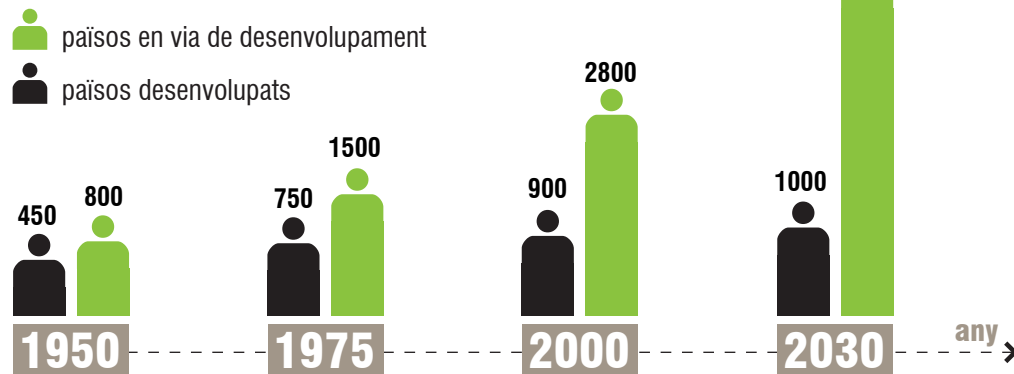
Els assentaments humans es poden classificar principalment en tres categories: rural, urbà i periurbà, segons la seva localització al territori i la seva relació amb la ciutat.

La vulnerabilitat de l'assentament pot donar-se quan, per alguna raó endèmica o efímera, la seva comunitat no pot garantir la seva pròpia sustentació. Etimològicament, allò precari té a veure amb allò que no dura.

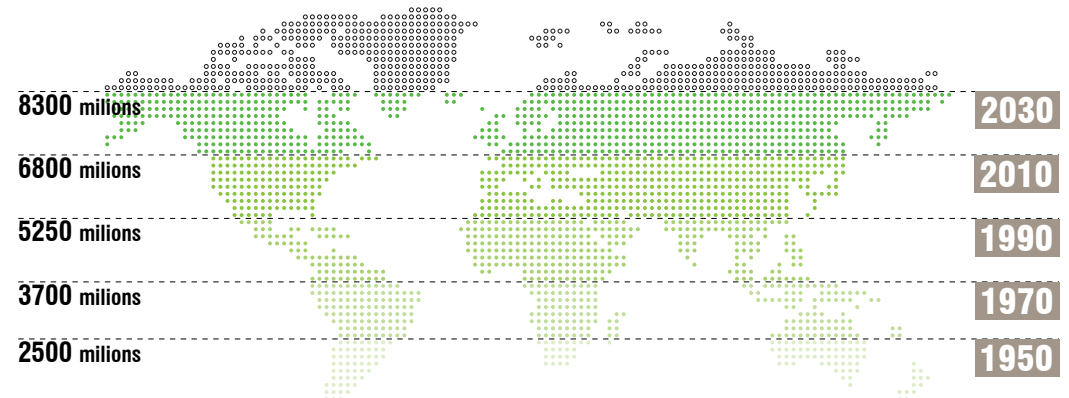
Amb el fenomen de la urbanització massiva dels darrers quatre decennis (taules 1, 2, 3), a les àrees urbanes s'han anat desenvolupant assentaments precaris, que no tenen estabilitat ni seguretat existencial i que, malgrat les patologies enunciades i conegudes, s'estableixen i s'arrelen amb intensitat.

Definim els «assentaments precaris» com aquells assentaments provisionals, oficials o no, al centre, a la perifèria o als afores de la ciutat, caracteritzats per l'elevada presència d'edificis autoconstruïts, habitatges per sota del llindar mínim d'habitabilitat i l'absència parcial o total d'infraestructures o serveis bàsics. També s'han d'incloure en aquesta categoria aquells assentaments la causa de la precarietat dels quals, tot i respondre a problemàtiques de naturalesa i intensitat variades, és intrínseca i constant.

taula 1 - POBLACIÓ URBANA
(en milions)

font: UNCHS 2010

font: World urbanisation prospects: the 2001 revision

taula 2 - POBLACIÓ MUNDIAL

Si bé han nascut com a resposta immediata a situacions suposadament transitòries o d'emergència, amb el pas del temps molts d'aquests assentaments han esdevingut permanents i han desenvolupat en molts casos formes culturals i sociopolítiques pròpies.

L'amenaça persistent de riscos de diversos orígens, siguin naturals (construcció en zones afectades per possibles inundacions, sismes o sobre terrenys insalubres) o antròpics (manca de reconeixements jurídics de la propietat, presència de crim o corrupció), marquen el devenir d'aquests assentaments i en determinen l'alt nivell de degradació i d'inseguretat.

Segons *The Challenge of Slums*,² gairebé sense excepció, l'origen dels assentaments precaris - entre les 29 ciutats estudiades - és la ràpida expansió de la població urbana, provocada principalment per quatre raons: migració rural-urbana, creixement natural, combinacions de creixement natural i migratori, i desplaçament de la població a causa de conflictes armats o lluites internes.

Les ciutats, com que concentren oportunitats econòmiques i serveis socials, s'han constituït tradicionalment en pols centrals d'atracció d'immigrants de les zones rurals desassistides. Durant aquesta primera dècada del segle XXI, prop de la meitat de la població mundial viu a les ciutats.

Fins fa trenta anys, es creia que el pas del sistema de producció rural al sistema de producció urbà-industrial s'havia produït a les regions més pobres del món, tal com va passar als països ja desenvolupats, i que va generar benestar i riquesa de forma repartida; en canvi, ara aquesta tesi resulta totalment obsoleta. Assistim a una realitat en què els assentaments precaris augmenten i encara són la resposta urbana per a la majoria dels nous nadius a les ciutats amb pocs recursos econòmics.

El desencadenament del ràpid i continuat procés d'urbanització mundial ha generat una sèrie de problemes socials associats a les condicions precàries d'hàbitat i habitatge.

² UN-Habitat. 2003. *The Challenge of Slums*. Global Report on Human Settlements. United Nations Human Settlements Program.

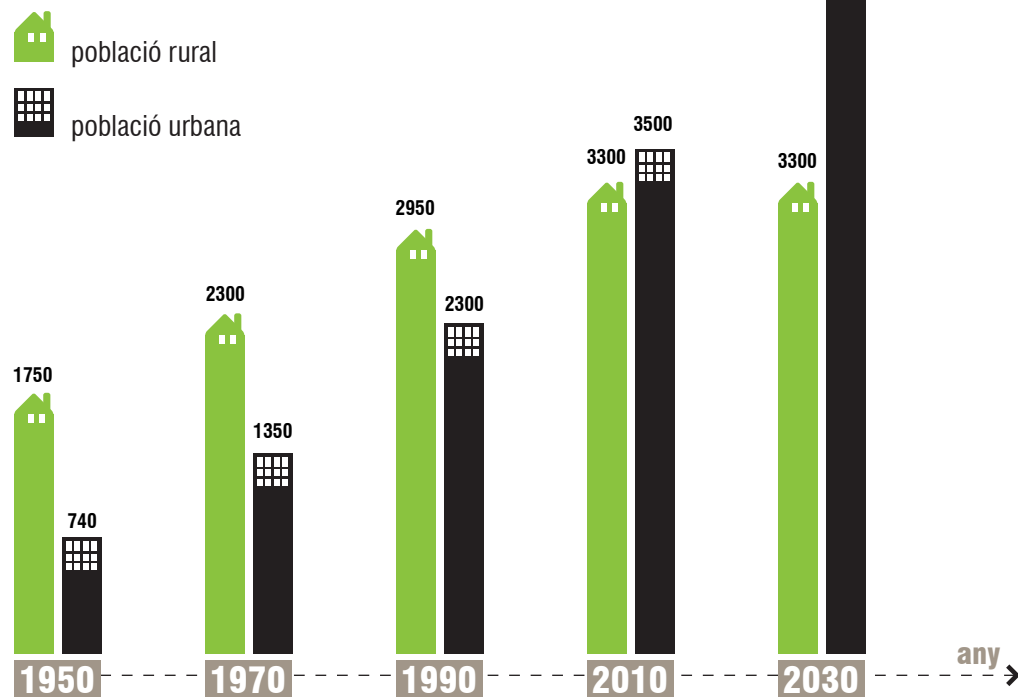
Entre ells destaquen l'alta incidència de la pobresa, l'existència i producció d'habitatges inadequats i el dèficit de serveis públics bàsics: accés a l'aigua potable, canalització d'aigües servides, subministrament d'energia elèctrica, accessibilitat, entre d'altres.

A l'Amèrica Llatina, per exemple, les persones necessitades d'habitatge amb poc poder adquisitiu han creat les seves pròpies estratègies per poder subsistir instal·lant-se en diferents àrees, generalment a zones no aptes per al desenvolupament urbà. Així, s'han format assentaments sorgits fora dels mecanismes establerts, diferenciats de l'entorn físicourbà i social.

Per això se'ls ha qualificat de diferent manera: informals, marginals, espontanis, il·legals, irregulars, clandestins, no controlats i suburbans (ens referim als assentaments anomenats a l'Argentina villas miseria o villas de emergencia; al Brasil favelas; a Colòmbia ciudades pirata o ilegales; a Bolívia villas periféricas; a Xile callampas; a Mèxic colonias populares; al Perú barriadas o pueblos jóvenes i a Veneçuela barrios de ranchos).

Entots els casos, parlem d'assentaments precaris quan assagem de descriure els àmbits conformats per habitatges i serveis inadequats, no reconeguts i no incorporats a la ciutat (UN-HABITAT, 2003)

taula 3 - POBLACIÓ URBANA - RURAL
(en milions)

font: World urbanisation prospects: the 2001 revision

Entre els diferents motius que han contribuït i continuen contribuint a la conformació d'aquests assentaments podríem citar:

1 LA MALA DISTRIBUCIÓ DELS RECURSOS ECONÒMICS

La concentració de la riquesa en una petita part de la població fomenta la pobresa. S'estima que a escala mundial seixanta milions de persones viuen en un estat de misèria absoluta, sense condicions mínimes de salut, educació ni habitatge.

2 EL DESENVOLUPAMENT INDUSTRIAL

Que provoca un flux migratori intens cap a les ciutats i genera assentaments sense els serveis adequats.

3 UN PLANTEJAMENT URBÀ DEFICIENT

La manca d'integració entre les diferents institucions de l'Estat associades a interessos casuístics i una visió distorsionada sobre el desenvolupament de les ciutats col·laboraran en l'elaboració de nombrosos plans que s'allunyen de la realitat existent a la ciutat, fet que provoca intervencions puntuals que inunden el paisatge urbà amb ponts, viaductes, túnels, etc. en detriment d'accions sociourbanístiques.

4 UNA OCUPACIÓ DESORDENADA

Com a conseqüència directa dels dos apartats anteriors, el poder públic no cohibeix la presència d'habitants en zones inundables, canyades, emplaçaments amb perill d'ensorrament, etc., que tard o d'hora degraden el medi ambient o propicien tragèdies.

5 LA CLANDESTINITAT

El fet que els assentaments precaris es considerin «clandestins» comporta que en molts casos «no existeixin» ni per als organismes governamentals ni per a la societat en general; per tant, els sistemes de cadastre i registres són «aproximats». (Per exemple, si s'observa un mapa de la ciutat de Santiago de Xile i es mira cap a un punt on se sap que s'ubica un assentament precari, no existeix cap informació sobre aquest)

6 LEGISLACIÓ

Si bé en alguns casos a escala estatal existeixen algunes lleis referents a aquesta matèria, es podria dir que, des del punt de vista jurídic, la legislació es mostra sovint ineficient per afrontar la problemàtica dels assentaments precaris.

REFLEXIONS OBERTES

5

Sabem que els paràmetres d'avaluació de les fites 7C i 7D (haver millorat considerablement, el 2020, la vida d'almenys cent milions d'habitants d'assentaments precaris) es basen en la proporció de població que viu en condicions de manca de serveis bàsics o en assentaments precaris.

Els Objectius del Mil·lenni neixen per l'exigència de combatre la pobresa. En particular la fita 7D posa en evidència la relació entre assentaments precaris i pobresa.

Certs aspectes d'aquests enclavaments són seriosament preocupants perquè comprometen la salut i el benestar de les persones.

Entre les condicions dels assentaments precaris destaquen la manca d'almenys un dels serveis bàsics, com l'aigua potable, serveis de sanejament, habitatge durador i condicions higièniques deplorables, presència de riscos naturals o antròpics, inseguretat pel crim o per les condicions de vulnerabilitat legal, etc. Tanmateix, la complexitat i la varietat d'aquests assentaments fan impossible oblidar de considerar tots aquells aspectes que, malgrat totes les problemàtiques, durant el seu desenvolupament han permès que aquests llocs es transformin en «l'habitatge» de moltes persones, on hi ha els seus habitatges i on se senten estretament vinculats.

A aquest propòsit val la pena recordar que, molt sovint, en aquest tipus d'assentament, a través de la mateixa autogestió, s'han desenvolupat sistemes de flexibilitat i solidaritat que han establert les bases per a la creació d'autèntiques comunitats.

El repte de «millorar considerablement» la vida dels habitants dels assentaments precaris no pot prescindir de tenir en compte el concepte del dret a l'habitatge intrínsec a qualsevol persona.

UN-Habitat's Strategy for the Implementation of the MDG 7, Target 11 traça les línies estratègiques per assolir aquest resultat. En l'àmbit financer, atès l'alt cost de l'acció, d'una banda es promou una major coherència dels donants entre els organismes multilaterals de desenvolupament i institucions financeres internacionals, i de l'altra es mobilitzen capitals locals que les autoritats locals i les organitzacions comunitàries poden utilitzar per atraure inversions en les millores d'assentaments marginals (vegeu «Program Development Branch» i «Slum Upgrading Facility»).

Amb la creació del Grup 8 es pretén actuar per promoure una justícia social i ambiental més gran i efectiva en el procés de creixement urbà i desenvolupament; identificar, reforçar i aprofitar les millors iniciatives locals i afegir valor a aquests esforços a través d'informes, estudis i promoció d'institucions exemplars en l'àmbit del govern urbà.

Un-Habitat evidencia que la relació entre la societat civil i les comunitats urbanes desfavorides interessades pot ser un instrument fonamental en l'èxit de molts programes, especialment en la preparació, el llançament i l'execució de la Campanya Mundial de Seguretat de la Tinença.

La mateixa naturalesa de la fita dels assentaments precaris posa la societat civil i les comunitats urbanes al centre del procés.

És evident, llavors, que, davant d'una realitat tan complexa i diversificada com la dels assentaments precaris, convé evitar qualsevol tipus d'estandardització.

Val la pena recordar que, en la pràctica, la proporció de població (sobre la qual es basen els indicadors 31 i 32 de la fita 7D) que viu als barris marginals es calcula a partir d'un indicador indirecte que representa la població urbana la llar de la qual respon almenys a una d'aquestes característiques:

- a) falta d'accés a millors fonts d'abastiment d'aigua
- b) falta d'accés a millors serveis bàsics de sanejament

- c) amuntegament (tres o més persones per habitació)
- d) habitatges construïts amb materials precaris

Considerant els resultats basats en aquesta formalització, s'ha de tenir en compte el risc que el mateix càlcul pugui contradir l'objectiu. La falta de capacitat de previsió de les administracions locals i internacionals ha portat els assentaments precaris a desenvolupar-se de forma complexa; considerar ara només la proporció de la població sota aquestes condicions com a única solució de les seves problemàtiques pot ser massa restrictiu.

The Challenge of Slums³ adverteix: «Els allotjaments forçosos i l'eliminació dels ravalos no constitueixen cap opció real».

Més aviat, la renovació urbana a gran escala, la regularització dels barris marginals i la millora de les connexions de les comunitats dels assentaments marginals atreuen l'atenció dels administradors municipals a tot el món.

Les reformes administratives per millorar l'eficiència i la reducció de la corrupció permeten l'aplicació de les polítiques socials a favor dels pobres, amb èxits tangibles en l'àmbit de l'habitatge social, el transport, l'educació i la participació pública.

L'autoritat i els recursos han d'estar descentralitzats als nivells de govern i permetre la participació activa dels beneficiaris i administradors de la ciutat en l'establiment de prioritats locals en la presa de decisions i la participació comunitària.

³ Basant-se en el estudi d'assentaments precaris en 29 ciutats diferents a tot el món.

Tanmateix, si aquests processos tenen èxit, un ingredient vital i crucial és la voluntat política per fer que les coses succeeixin.

Dins una perspectiva de planificació reeixida, és important, per a les autoritats i per a les organitzacions d'ajuda, que la iniciativa s'arrelen en un procés endogen i que es garanteixin relacions més transparents i responsables tant per part de les autoritats públiques locals i nacionals, com per part d'altres actors urbans, privats i ONG, en una associació eficaç que apunti a assolir els objectius urbans de desenvolupament del mil·lenni, fructífers per a totes les parts compromeses en aquest desafiament.

Amnistia Internacional evidencia que l'Objectiu 7 inclou el compromís dels estats d'incorporar els principis del desenvolupament sostenible a les polítiques i programes nacionals, però no s'hi ha inclòs un compromís similar d'integrar els principis dels drets humans.

L'exclusió i la discriminació continuen sent factors de pes que impulsen i aguditzen la pobresa. Sovint són barreres a l'accés de les persones a serveis, recursos i programes i soscaven els esforços per abordar la pobresa.

El dret internacional dels drets humans garanteix el dret a la participació de les comunitats afectades, que inclou el dret a la llibertat d'expressió, informació i associació. La participació i les consultes genuïnes són requeriments previs d'una planificació i un acompliment efectius i han de quedar garantits.

En conclusió, davant l'absència d'una «**recepta única**» d'actuació en el cas de millora d'assentaments marginals, se suggereix seguir reflexionant i debatent sobre les temàtiques tractades fins ara a través de la visió del vídeo adjunt i l'aplicació d'almenys una de les dinàmiques participatives proposades. Finalment, com a exemples de l'àmplia informació existent sobre aquest tema, s'aconsella la consulta dels **textos i webs** següents per ampliar les consideracions i aprofundir els coneixements:

- DAVIS, Mike. 2006. *Planeta de ciudades miseria*. Madrid: Foca.
- *The Challenge of Slums. Global Report on Human Settlements 2003*. (descarregable en formato pdf <http://www.unhabitat.org/pmss/listItemDetails.aspx?publicationID=1156>)
- UN-Habitat. 2005. *UN-Habitat's strategy for the implementation of the Millennium Development Goal 7 target 11* (descarregable en formato pdf <http://www.unhabitat.org/pmss/listItemDetails.aspx?publicationID=1805>)
- NACIONES UNIDAS. *Objetivos de desarrollo del milenio*. Informe 2009. (descarregable en formato pdf http://www.undp.org/spanish/mdg/basics_ontrack.shtml)
- NACIONES UNIDAS. *Guía general para la aplicación de la Declaración del Milenio*. Informe del Secretario General 2001. (descarregable en formato pdf <http://www.undp.org/spanish/mdg/basics.shtml>)
- AMNISTIA INTERNACIONAL. 2010. *De las promesas a los hechos. Dar prioridad a los derechos humanos en los objetivos de desarrollo del milenio*. (descarregable en formato pdf <http://www.amnesty.org/es/library/info/IOR41/012/2010>)
- CENTRO COOPERATIVO SUECO. OFICINA REGIONAL PARA AMÉRICA LATINA. *Vivienda y hábitat, un derecho humano*. Programa regional 2007-2009. (descarregable en formato pdf <http://www.sccportal.org/Publicaciones/Publicaciones-Vivienda.aspx>)
- *Dirección del Desarrollo y de la Cooperación*, 12 (deseembre de 2005): 1-4
- FUNDACIÓN ESCUELA DE GERENCIA SOCIAL. MINISTERIO DEL PODER POPULAR I PARA LA PLANIFICACIÓN Y EL DESARROLLO. *Condiciones precarias de hábitat y vivienda*. Caracas, octubre de 2006. (descarregable en formato pdf <http://fegs.msinfo.info/opac/php/inicio.php>)
- YUJNOVSKY, Oscar. 1984. *Claves políticas del problema habitacional argentino 1955-1981*. Buenos Aires: GEL.
- SEPÚLVEDA, R.; FERNÁNDEZ, R. 2006. *Un análisis crítico de las políticas nacionales de vivienda en América Latina*. San José (Costa Rica): Centro Cooperativo Sueco.
- VELÁSQUEZ, Luz Stella. 2005. *The Bioplan: Decreasing poverty in Manizales, Colombia, through shared environmental management*. A: BASS, Steve; REID, Hannah; SATTERTHWAIT, David; STEELE, Paul (eds.). Reducing poverty and sustaining the environment. Londres: Earthscan Publications. P. 44-72.

Dinàmiques...

ELS ROLS

PACHACÚTEC

LIMA - PERÚ

dinàmica

a

Pachacútec és un assentament humà, o «pueblo joven», que va néixer a l'època de Fujimori. Està situat al districte de Ventanilla, al con nord de Lima-Perú, té una població al voltant dels 120.000 habitants, no té infraestructures i les necessitats bàsiques hi estan precàriament cobertes.

POBRESA, SERVEIS BÀSICS, HABITATGE I FEINA

La pobresa és característica de Pachacútec. A més de no disposar de tots els serveis bàsics, com ara aigua, llum i sanejament, excepte en algunes zones, molts dels seus pobladors estan aturats o només aconseguen treballs esporàdics.

L'aigua és un servei que s'ha resolt en certa manera mitjançant piques públiques cada vint habitatges (el 80 % de la població) o mitjançant camions cisterna (el 20 % de la població). El servei de sanejament encara no s'ha implementat i la majoria de les cases tenen sitges. Respecte del servei elèctric, la comunitat té un sistema provisional d'energia elèctrica per a ús domiciliari que permet dotar els habitatges de cables aeris, principalment a les zones comercials i avingudes més importants.

Els habitatges també són un indicador del nivell de pobresa a Pachacútec: la major part dels terres de les cases són de sorra i els murs, d'estora.

No obstant això, s'ha de ressaltar que s'observen moltes cases en procés de construcció amb ciment i maons.

L'activitat principal a Pachacútec és la comercial i existeixen set mercats que són l'espai de trobada dels pobladors i on es concentra la resta de serveis. També existeix una zona industrial on s'han començat a instal·lar petites empreses com ara fusteries.

Les escoles a Pachacútec són poques i de baixa qualitat i molts pares prefereixen matricular els seus fills a escoles privades. No hi ha espais d'oci ni zones verdes, tot Pachacútec és desèrtic.

Existeixen diversos camps de futbol construïts per la municipalitat. El transport públic que connecta Pachacútec amb Ventanilla i Lima és insuficient.

ACTORS SOCIALS

A Pachacútec hi ha nombroses organitzacions de base, com ara el Comitè de Seguretat Ciutadana, Menjadors Populars, Comitès del Got de Llet, associacions de microempresaris, associacions religioses, bancs comunals, un gremi de construcció civil... S'ha d'assenyalar que moltes d'aquestes organitzacions treballen en coordinació amb altres oficines i actors.

Pachacútec s'ha anat constituint com un espai de confluència d'actors diferents, des d'ONG fins a diferents instàncies de l'Estat que volen intervenir a l'assentament. La presència de l'Estat està lligada generalment a propaganda política. Les ONG i la cooperació internacional tenen bastant presència a la zona.

Dins dels pobladors de Pachacútec es poden distingir diferents grups:

NENS: hi ha poques escoles bressol i en pèssimes condicions.

JOVES: tenen greus problemes d'inserció laboral, la qual cosa provoca la seva adhesió a bandes que es dediquen a robar i vendre droga. Només alguns freqüenten l'escola secundària. A Pachacútec hi ha poques escoles secundàries i de formació professional, per la qual cosa molts s'han de desplaçar a altres localitats. En el cas de les joves, moltes d'elles es queden embarassades a una edat molt primerenca i, en conseqüència, deixen l'escola.

DONES: també tenen greus problemes d'inserció laboral. Moltes treballen a la ciutat de Lima com a assistents domèstiques o tenen petits comerços als mercats. Són les que més participen en la vida política del barri i formen part d'associacions com el Got de Llet o d'associacions de veïns.

HOMES: els principals problemes que els afecten són l'atur i l'alcoholisme.

ELS ROLS

dinàmica a

1'15h aprox.

9-16 persones

DESENVOLUPAMENT DE LA DINÀMICA

1. A partir de la lectura de l'estudi de cas Pachacútec, entre tota la classe s'identifiquen els diferents grups d'actors i les problemàtiques principals. Es poden escriure dues llistes a la pissarra, una amb els actors implicats i l'altra amb les problemàtiques detectades, però sense establir relacions entre les problemàtiques i els actors (20 min).
2. Es divideix la classe en grups de tres o quatre persones (3 min).
3. S'assigna a cada grup un dels actors o grups d'actors implicats (2 min).
4. Es decideix abordar una de les problemàtiques assenyalades per la classe, la mateixa en tots els grups. Per exemple, accés a l'aigua i sanejament, inserció laboral, seguretat... (2 min).
5. Es distribueixen per la sala perquè treballin els seus rols (s'han de posar en la pell dels actors i caracteritzar-se) i identifiquin com els afecta el problema, la seva influència i impacte, els seus objectius (15 min).

Per exemple:

GRUP 1: podria ser un col·lectiu de dones molt organitzades, amb participació en la vida política i amb bastant influència a la comunitat d'acord amb l'estudi de cas.

GRUP 2: els tècnics municipals o representants de l'Estat, que volen abordar el problema però no tenen prou recursos econòmics i humans; també podrien definir-se uns representants del govern corruptes... El grup defineix i assumeix el seu rol.

GRUP 3: ...

6. Cada grup explica a tota la classe el seu rol i la seva posició davant la problemàtica abordada, com els afecta, com la voldrien tractar... (15 min).
7. S'estableix un debat col·lectiu en el qual es reconeixen tots els actors (15 min).

SÍNTESI DE LA DINÀMICA

Una anàlisi dels diferents agents, grups i sectors socials implicats, dels seus interessos principals i de la seva influència.

OBJECTIUS

- Una anàlisi dels problemes quantificats i com afecten els agents implicats.
- Conèixer la manera com interactuen els diferents actors en la construcció de la ciutat.
- Adonar-se del xoc d'interessos que configura l'espai urbà.

MATERIAL NECESSARI

- Una pissarra o suport on es puguin escriure els grups d'actors i els problemes identificats.

ESPAI

Una sala en funció de la mida del grup.

...bon treball

EL DRET A LA TINENÇA

BARRAQUES

UNA BARCELONA OBLIDADA

dinàmica

b

El barraquisme ens pot semblar un fenomen urbà llunyà en el temps o en l'espai, però aquest tipus de construccions precàries apareixen sovint als butlletins informatius per parlar-nos de la cara més fosca de les ciutats.

Víctimes d'un esfondrament, afectades per una inundació, amenaçades per un conflicte armat o afectades pel poder de la violència i el crim, les persones que hi habiten en denuncien enèrgicament les condicions de marginalitat i precarietat a què han de fer front dia a dia.

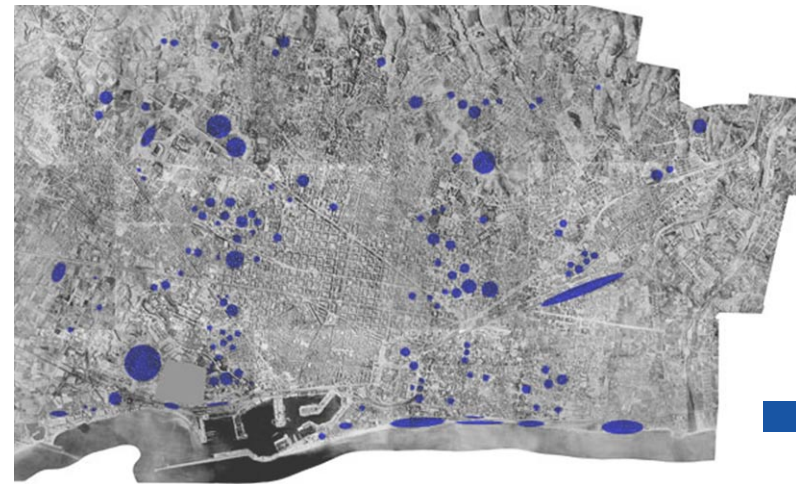
En aquest sentit, les Nacions Unides han consagrat precisament el setè Objectiu del Mil·lenni a millorar considerablement les condicions de vida d'almenys cent milions de persones que viuen en aquests barris precaris abans de l'any 2020. El repte no és petit, ni tampoc llunyà.

No cal anar gaire lluny en el temps per recordar una altra Barcelona menys brillant, menys turística, menys olímpica; en definitiva, oblidada. Ens referim a aquella ciutat informal de principis del segle XX que es repartia heterogèniament per un territori marginal

o perifèric a la recerca de les oportunitats urbanes. Tot i que avui no en quedi ni rastre, una munió de barraques es repartia al costat dels nuclis antics, omplint els buits o intersticis de l'Eixample, a les faldes de turons i muntanyes i, finalment, seguint la línia d'una costa contaminada per les nombroses indústries pesades ja desaparegudes.

La Perona, el Somorrostro o el Camp de la Bota són toponímies poc conegudes pels joves barcelonins, però, en canvi, són noms amb una gran càrrega afectiva per a la generació predemocràtica.

L'imaginari col·lectiu encara té molt present la duresa de les condicions de vida d'aquells barris informals. Molts d'aquests nuclis barraquistes eren ocupats per migrants acabats d'arribar, persones amb pocs recursos econòmics o, en definitiva, col·lectius en greu risc d'exclusió social. Malauradament, l'intervencionisme municipal d'aquell ajuntament desarrollista dels anys seixanta i setanta convertí aquests barris en veritables bancs de proves urbanístiques en reallotjar, amb la complicitat de les polítiques

■ nuclis barraquistes històrics a la ciutat de Barcelona (1914-1989)

municipalistes i els moviments assistencials, gran part de la seva població en els anomenats polígons d'extraradi.

La lluita per aconseguir els equipaments i serveis promesos no es resolgué sinó que, simplement, es desplaçà i convertí la segregació social en aïllament físic. El barraquisme, per tant, esdevingué vertical.

L'estudi d'aquest fenomen a Barcelona pretén, més enllà de recuperar la memòria històrica d'una ciutat pretesament oblidada, col·locar-la al mateix nivell d'exploració que altres processos de creixement urbà informal arreu del món.

La lectura comparada de diversos casos de ciutat informal permetrà, doncs, trencar prejudicis i sensibilitzar en relació amb una problemàtica més propera del que pot semblar. Les imatges i els testimonis dels seus protagonistes ens expliquen la part més íntima i humana d'un autèntic microhàbitat social urbanament molt ric.

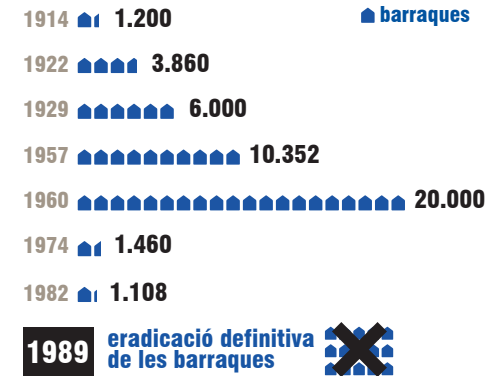
En aquest sentit, cal destacar que la lluita diària dels veïns per viure dignament en uns barris mancats de serveis i d'infraestructures bàsiques, sumat a un ús del carrer com a extensió de l'habitatge, acostumen a constituir estretes relacions de veïnatge i solidaritat entre els que se senten ignorats per la resta de la ciutat.

La Barcelona industrial de principis del segle xx va ser un pol d'atracció per a una gran quantitat de treballadors vinguts d'arreu d'Espanya. La Guerra Civil no va fer més que empitjorar dramàticament la situació econòmica d'una part de la població civil i debilità, alhora, els recursos públics i l'atenció al problema de l'habitatge.

La resposta, doncs, exigia en molts casos l'ocupació informal, l'autoconstrucció i l'infrahabitatge.

A títol d'exemple, vegem aquestes xifres:

EL DRET A LA TINENÇA

dinàmica b

1'30h aprox.

9-16 persones

DESENVOLUPAMENT DE LA DINÀMICA

1. Visionar el vídeo de *Barraques, la ciutat oblidada*, emès en el programa 30 minuts de TV3 (18 min), on Mercè Tatjer, geògrafa i historiadora, analitza la problemàtica del barraquisme a la Barcelona de la postguerra i les seves polítiques d'eradicació o desplaçament.

<http://www.tv3.cat/videos/2770770>

2. Dividir l'aula en dos grups, A i B (2 min).
3. Recordant el vídeo introductor del cas de Pachacútec a Lima i el vídeo de TV3, el grup A se centrarà en el cas sud-americà, i el grup B, en el cas del barraquisme a Barcelona; ambdós grups hauran d'identificar (25 min):
 - 5 possibles **causes** que forcin a prendre la decisió de migrar cap a la ciutat.
 - 5 **problemàtiques** derivades de la seva posició geogràfica (situació jurídica dels terrenys o habitatges, condicions materials del lloc, implicacions socials dels barris, etc.).
 - 5 **característiques** de la relació que estableixen aquests àmbits amb la construcció d'una ciutat formal. (posar algun exempl per facilitar comprensió).
 - 5 **actors** que poden influir en les polítiques d'habitatge o planejament.
 - 3 possibles **alternatives** d'actuació.
 - 5 **oportunitats** i 5 **riscos** d'aplicar-les sobre un cas concret.
4. Un cop enumerats aquests paràmetres, posar-los en comú per categories (causes, problemàtiques, característiques, etc.) entre els dos grups (15 min).
5. Discutir les aproximacions, en un debat obert, sobre les perspectives contemporànies d'accés a l'habitatge i els lligams entre la situació local i la dels països més pobres (30 min).

NOTA: aquesta activitat es podria completar amb la visita a algun barri de condicions precàries d'un entorn proper. Es podrien identificar causes i problemàtiques a partir d'entrevistes a diferents representants d'associacions per poder elaborar un cert diagnòstic o valoració en el propi terreny.

SÍNTESI DE LA DINÀMICA

Plantejar dues situacions allunyades en l'espai i el temps on el dret a la tinença esdevé el factor clau que genera vulnerabilitat o precarietat d'algun col·lectiu urbà o, per contra, ofereix seguretat, garanties d'inclusió i augment del sentiment de pertinença identitària. A partir de la visió paral·lela dels dos casos, es pretén trencar prejudicis i acostar realitats afectades per un problema comú, però amb respostes diversificades.

OBJECTIUS

- Aproximar-se a les situacions de marginalitat urbana a través del dret a la tinença.
- Provar d'entendre que una mateixa situació pot tenir diferents interpretacions ètiques i legals que poden generar conflictes que frenin o catalitzin els ritmes de creixement de les ciutats.
- Reflexionar sobre la doble condició de ciutat formal i informal, sobre la inclusió o marginalitat d'un barri o de la seva població.
- Recuperar part de la memòria historicourbana del nostre àmbit proper per tal d'establir ponts de reflexió i lectures comparades amb altres contextos llunyans o passats.
- Incentivar una reflexió sobre les implicacions del «dret a l'habitatge» i el seu significat actual.

MATERIAL NECESSARI

- Un ordinador amb lector de DVD.
- Accés a Internet.
- Un projector.
- Paper i retoladors.
- Una pissarra o suport on es puguin escriure els grups de causes, problemàtiques, actors, etc.

ESPAI

Una sala en funció de la mida del grup.

...bon treball

LOCAL vs GLOBAL TITULARS

dinàmica

C

ESPECULACIÓN | LA MINISTRA CARMÉ CHACÓN 'PLANTA CARA' AL ACOSO INMOBILIARIO... CON UN TELÉFONO Mobbing: cuando el enemigo entra en casa

ANDREA DE PABLO, MADRID
Jueves 13 de diciembre de 2007. Número 67

Amenazas y chantajes, averías provocadas o invasiones son algunas de las tretas que los propietarios y las constructoras utilizan para deshacerse de los inquilinos más molestos, es decir, aquellos que no suponen un buen negocio. Se trata del fenómeno del mobbing o acoso inmobiliario, una práctica bastante frecuente en el país de la especulación, y que afecta especialmente a inquilinos con alquileres de renta antigua que suelen pagar bastante menos de la mitad de un alquiler normal en zonas de renovado interés urbanístico. La iniciativa del Ministerio de Vivienda se ve como insuficiente por las plataformas por la vivienda.

Los juzgados reciben dos denuncias al día por ocupaciones ilegales

Los desalojos se ejecutan en unos tres meses, según datos del decanato

Cae en Barcelona un grupo que explotaba a una menor y la obligaba a prostituirse

Los detenidos capturaron a la víctima en Rumania

EUROPA PRESS - Barcelona - 29/06/2010

Alarma pel càncer entre el personal de Correus a Castelldefels

La plantilla denuncia que la seva seu actual havia estat una fàbrica d'uralita clausurada per la greu afectació del fibrociment sobre la salut

ENTREVISTA A ÀNGEL SÁNCHEZ, DE LA PLATAFORMA ESTATAL CONTRA LA CONTAMINACIÓN ELECTROMAGNÉTICA

"Las administraciones no tienen interés en los estudios epidemiológicos"

Tras años de lucha atomizada, los colectivos en pie de guerra contra las radiaciones electromagnéticas derivadas de las tecnologías inalámbricas han conseguido unir fuerzas para crear la Plataforma Estatal Contra la Contaminación Electromagnética.

Indult a un empresari condemnat per contaminar el riu Llobregat

Ramon Sangrà, administrador de l'empresa Canteras Valsan, va ser condemnat per vessaments il·legals entre els anys 1993 i 1997

Revolta per l'habitatge al Bon Pastor

Una cadena d'ocupacions d'habitatges espontànies al barri del Bon Pastor, la tarda de la indignació veïnal pel pla urbanístic que del 19 de juny, va posar sobre la taula pretén realitzar centenars de famílies.

Barcelona : CCOO corta el agua y la luz de la CGT, mientras había una conferencia de 200 delegados

Comisiones Obreras, en connivencia con la Administración, y con la leal protección de los cuerpos represivos, sigue con su política de intentar evitar, por todos los medios, que CGT desarrolle su actividad sindical y social que los pone en vergonzosa evidencia ante la clase trabajadora y la ciudadanía en general.

La depuración de los vertidos tóxicos de Ercros en Flix se pagarán con dinero público

Ercros contaminó gravemente en Flix. Sin embargo será el Estado, con dinero obtenido principalmente de los impuestos pagados por los trabajadores, quien se hará cargo. Costará 200 millones de euros.

Kaos. Ecología | prensa | 8-2-2010

El rescate de seis menores prostitutas en un mes dispara las alarmas

Varias asociaciones denuncian un repunte de los casos en el último año

PALMA DE MALLORCA | CASAL OCUPADO LES VIES

Medio año de okupación insular en Les Vies

LAURA CORCUERA / REDACCIÓN
Domingo 2 de abril de 2006. Número 24

Desde hace seis meses, diferentes colectivos han levantado un casal autogestionado que funciona como espacio de debate y de transversalidad ideológica. Hablamos con un miembro de la asamblea que explica el proceso.

PANORAMA | LA NUEVA LEY DE CALIDAD DEL AIRE LLEGA CON FALLAS

Las ciudades 'marca' son las más sucias

CAROLINA YACAMÁN, REDACCIÓN
Martes 16 de octubre de 2007. Número 63

La nueva Ley de Calidad del Aire llega con serios errores que la paraliza mientras los puntos negros en cuanto a contaminación atmosférica siguen creciendo y concentrándose en las principales ciudades.

Los expertos dicen que la vacuna de la grip A pot fer més morts que el virus

A Califòrnia, el 17 d'abril de 2009, es van diagnosticar per primer cop dos casos del virus de la grip A/H1N1. Des d'aleshores, una onada política i mediàtica impulsada per les grans farmacèutiques ha intentat estendre el pànic arreu de la població mundial

Tapiado otro piso de Carme, 39 por riesgo de hundimiento

Terres de l'Ebre. La Plataforma en Defensa de l'Ebre denuncia nous transvasaments encoberts

La Plataforma en Defensa de l'Ebre denuncia que la neteja del pantà de Flix (la Ribera d'Ebre), ampliarà de manera encoberta el volum d'aigua transvasada.

Plataforma en Defensa de l'Ebre | Per a Kaos en la Red | 21-1-2009

Un matrimonio lleva 16 meses con la casa ocupada y sin amparo judicial

La pareja se topó con los intrusos al regresar de vacaciones en julio de 2008 - Una juez ha rechazado desalojar a los usurpadores porque carecen de recursos

FRANCESC ARROYO - Barcelona - 19/11/2009

350.000 families seràn objecte d'execució hipyotecaria durant el període 2008-2010 a l'estat espanyol

ZARAGOZA: SI SE APLICA LA DIRECTIVA MARCO DEL AGUA ALGUNAS DE LAS OBRAS TENDRIAN QUE DESMANTELARSE DESPUES DE LA EXPO

La Expo del agua maltrata al río Ebro

JOSÉ MANUEL DORADO / REDACCIÓN ARAGÓN
Jueves 4 de septiembre de 2008. Número 84

Para hacer navegable el río Ebro en su tramo urbano, la Expo ha destinado una ingente cantidad de dinero en piletas hidráulicas como presas, canales y dragados, más propios de una comedia que de un proyecto serio.

CRIM RACISTA: Maten d'una pallissa un equatorià a Cornellà al crit de 'sudaca de mierda' davant de la seua filla

Un nou assassinat racista està sent silenciàt per la majoria de mitjans. Carlos Gustavo Bueno, equatorià de 34

anys, fou colpejat fins la mort enmig del carrer

a Cornellà al crit de 'Sudaca de mierda'

Antifeixistes.org | València |

Ayuda jurídica para los afectados del amianto en Honeywell Barcelona

Sección Sindical CGT Honeywell | 2010-06-13 12:47:35

El pasado 12 de noviembre del 2009, la sección sindical Cgt Honeywell, conjuntamente con la plataforma jurídica estatal de afectados por el amianto, dio una asamblea informativa de los derechos amparados por la ley que pueden reclamar en caso de verse afectado por enfermedades pulmonares y respiratorias tras haber trabajado con amianto.

LOCAL vs GLOBAL

dinàmica C

1'30h aprox.

9-16 persones

DESENVOLUPAMENT DE LA DINÀMICA

1. Llegir davant de l'aula els diversos casos de precarietat en el nostre entorn a partir de la selecció de notícies publicades als diaris locals. Es repartiran els diferents titulars fotocopiats; tots ells fan referència a aspectes de precarietat dins l'hàbitat més proper, concretament dins el territori català o adjacent, depenent de si els casos que escollim són tots catalans o no (7 min).
2. Els participants enganxen els diferents titulars a la pissarra i consensuen amb el conjunt dels assistents a l'activitat la ubicació de la problemàtica reflectida per cada titular dins la tríada social, econòmic i mediambiental (20 min).

3. Una vegada classificats els titulars i posicionats en l'esquema de la tríada, es divideixen els participants en grups de quatre persones. Cada grup elaborarà un programa electoral de cinc punts sobre com abordaria aquesta qüestió des de l'administració local (22 min).
4. Finalment, cada grup defensarà el seu programa d'intervenció davant l'aula (14 min).

D'aquesta manera apropem la problemàtica als participants i els farem reflexionar sobre els diversos tipus de precarietat, sobre les relacions amb l'entorn i sobre les possibles intervencions des de l'esfera pública.

SÍNTESI DE LA DINÀMICA

Comprovar si les problemàtiques relatives als temes que tracta el setè ODM responen a contextos i realitats específiques o si, per contra, a prop de casa nostra es mimetitzen processos i, en conseqüència, s'esdevenen fenòmens a escala mundial. És un exercici de contraposició entre els assentaments humans de tipus global contra els de tipus local per copsar les semblances i les diferències i per estimular la reflexió des del punt de vista de la intervenció pública.

OBJECTIUS

- Reflexionar sobre les problemàtiques tractades en el setè ODM des d'una òptica local, sensible al nostre entorn, amb una ambició global.
- Observar i classificar les diferents problemàtiques del nostre hàbitat i valorar el paper que tenen les administracions locals en aquests processos.

MATERIAL NECESSARI

- Una pissarra o suport de suro o metall on es puguin enganxar cadascuna de les notícies i dibuixar l'esquema de la tríada.
- Paper i retoladors.

ESPAI

Una sala en funció de la mida del grup.

...bon treball

ÍNDEX

A propòsit del 7è ODM

1_ OBJETIUS DEL MIL·LENNI 2
BREU INTRODUCCIÓ

2_ EL 7è OBJECTIU DEL MIL·LENNI 4

3_ L'HÀBITAT I EL DRET A L'HABITATGE 6

**4_ EL FENOMEN DELS ASSENTAMENTS
PRECARIS EN ZONES URBANES** 10
CARACTERÍSTIQUES I CAUSES PRINCIPALS

5_ REFLEXIONS OBERTES 14

Dinàmiques

a_ ELS ROLS 20

b_ EL DRET A LA TINENÇA 24

c_ LOCAL vs. GLOBAL 28

Edició

Demarcació de Catalunya
Gran Via de les Corts Catalanes, 563. 5º
08011 - Barcelona
T: 93 306 78 10
www.asfes.org

Coordinació

Sergi Frías
Manel Rebordosa

Textos

Chiara Mocci

Disseny gràfic y maquetació

Giovanni Roncador

Concepció de les dinàmiques

[Grup ASF Intercanviant Experiències]

Ariadna Campins Martín
Chiara Mocci
María Ríos Carballeira
Josep Mª Solé Gras
Eva Suárez Castro Suárez

Impressió

impresum.es

Correcció de textos

Ester Arana

Depòsit Legal: V - 2898 - 2010

Amb el suport de

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

La raó d'aquesta breu publicació dedicada a un públic com ara estudiants d'arquitectura i professionals vinculats a la construcció i a l'urbanisme és divulgar els esforços que la comunitat internacional s'ha compromès a portar a terme per combatre la pobresa, i en particular promoure accions de millora en l'àmbit del dret a l'habitatge i l'hàbitat.

**Arquitectes
Sense Fronteres**

**Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament**